

Biblioteca Provincial

PALMA

Ca-Nostra

EPOCA SEGONA
ANY VI : NÚM. 97

SETMANARI MALLORQUÍ
Inca, 7 Febrer de 1925

Redacció Administració
Murta, 5. - Inca

A UN JOVE

EL DINER NO FA EL SOU

La renumeració del treball s'acostuma a pagar amb diner, i amb ell es compren les coses necessàries a la vida. Això ens ha portat a donar al diner una importància econòmica girebé absoluta, i pel cost de les coses en diner, s'ha volgut donar valor a les coses, deguessin son valor al diuen que s'en pot treure.

Aixó és un greu error. El valor de les coses és per les necessitats que poden satisfer i no pels diners que costen.

En unes èpoques i en certes circumstàncies el diner té valor ben diferent de altres èpoques i altres circumstàncies.

D'aquí esdevé que augmentar el sou d'una pesseta no sempre vol dir millorar el sou.

Quan el sou de tot el treball es conjunt s'apuja, no per això millora gaire, perquè el preu de les coses útils, producte del treball, s'apuja quasi proporcionalment. Si l'augment de sou s'obté per la violència, i es perd la pau i l'ordre social i la disciplina del treball, llavors el preu de les coses puja també, i per cert més que proporcionalment i aquell sou més alt no solament no és millor, sinó que té un valor proporcionalment més baix.

Inversament, quan el sou de tot el treball en conjunt baixa, no per això pitjora gaire,

perquè el preu de les coses útils, producte del treball, baixa quasi proporcionalment. Si la baixa del sou va acompanyada d'una major seguretat i ordre social, i de més perfecta harmonia en el treball, llavors el preu de les coses baixa més que proporcionalment, i aquell sou més baix és un sou millor.

Quan en la societat es treballa molt i ordenadament, les coses útils abunden, i sense puja de sou, s'augmenta el seu valor, mentres que si la societat ganduleja, com ara succeeix les coses útils escassegen i el sou minva de valor.

La verdadera riquesa i benestar social s'han de cercar, doncs, en el treball abundant i eficaç, i en la pau i ordre de la societat.

I com aquesta pau i aquest ordre estan en íntima relació amb la virtut dels ciutadans, esdevé, en últim terme, una íntima i immediata relació entre el benestar econòmic i les virtuts morals de societat. Per altra part, és ben natural aquest resultat, donada la suprema llei d'harmonia entre el món moral i el món econòmic, que forçosament ha d'haver establert el Criador en la seva obra.

Els fets actuals observats després de la gran guerra europea ens demostren palesament lo que havem dit.

Amb la guerra s'han destruït moltes coses útils, s'han enfonsat vaixells de transport, s'han destruït vagons, s'han transfor-

mat indústries que en comptes de produir coses útils han produït medis de destrucció molts milions d'homes han estat cinc anys seguit sense treballar útilment; s'han perdut les ganes de treballar pera el pervindre; la disciplina social s'ha relaxat, i la vella Europa, en conseqüència, s'està morint de gana.

El remei és evident. S'ha de recuperar lo perdut treballant molt i estrenyent els vincles socials.

Pera recuperar lo perdut es necessiten alguns anys de pau treballant tota la humanitat un poc més de lo que treballava abans de la guerra.

I precisament es busca el remei en el cantó oposat, amb revolucions i amb la ociositat.

La conseqüència no pot ser altra que la fam, fins que sien canviades les orientacions mundials.

Molta destrucció i poca producció vol dir manca de pa, que només podrà arribar a la boca dels qui esdevinguin relativament rics que forçosament han d'ésser relativament pocs.

Els homes mengen pa, i no pas or ni plata, ni bitllets de Banc.

JAUME RAVENTÓS

LA «MARETA»

Era un delit acabat escampar la vista, rost avall, per dins l'ufana dels comellars. Semblava talment que l'esperit hi llenegava com una boira viva, volant ras de terra i airefaent els obstacles.

Des de la solana, a mitjan galta del Puig-pelat, na Marieta s'agradava de *mirar lluny*: su baix Génova, allà Ciutat, més lluny l'horta, ací la mar. Sos ulls clars d'innocència recullien les infinites matisacions de la diafanitat a l'ensem que son cos de nina s'amarava de sol i salobre.

Però a una persona no sempre li lleu embadalir-se de llum, i de color i de misteri de llunyania. Na Marieta ja corria als nou anys i era ben conscient de ses obligacions com a germana major, sobre tot vers el menut. Al dia que'l des-

mamaren, quan a l'orabaixa en Mateuï demanava la dida fuita d'amagat, tota la pena del nin refluï en na Marieta, i son cor grenyal, com una lens potent la concentrava tota en el punt més sensible. Tengué un esclator de pena intensíssima, sense consol, i des d'ales-hores ella li feu de mare: la *mareta*.

Ara prou feina tenia amb ell. De bon marí el rentava amb una lleugeresa de mans i una tan gran amor de besades, que'l nin comportava sense protesta que altri'l tocàs.

—Garridò! Rei de sa mare! Sense tu me moriria.

Sa veu era dolça i son esguard suau com un raig de sol.

El menut amb la marraneria de sos dos anys, barbotaja *manueta, manueta*, i li donava una besada amb pessics.

—Sol meu! Videta! Jo te menjaré.

I la *mareta* el s'acabava a besades llargues, quasi estridents.

—Ala! Senya't, que t'he de vestir, i llavors... a menjar... a menjar sopeta... nyam, nyam! *En nom del Pare, del Fill i del Sant Esperit. Amen!*

Li posava la roba i el feia berenar a la solana, contemplant-lo amb embadaliment amorós.

Llavors seguien estones de pler: el menut agitava els bracets vers la blavor marina:

—aià!

—Allà hi ha la mar. Hi anirem .. amb mun-paret, i mumareta.. i el nin se banyarà... dins l'aigueta .. fresca fresca com una rosa...

—Sí, Sí...

—Agudó! coronellet d'or!

—Aià! — i apuntava al Puig-pelat,

—També hi anirem... a cercar arbores... *A la muntanyeta... no hi neva ni hi plou...*

Sovint sovint li donava llçons educatives. Si s'arrossegava p'en terra, si feia una malcriadesa, si despuntava un instint rebec:

—Això no ho fan els nins. Dolent! No t'estim, Vest'en.

I en Mateuï arrufava nas i celles, cap cot, un dit a la boca i aire penitent.

—Hi tornaràs, a fer enfadar la *mareta*? No, eh?

I ell signava *no*, movent el cap.

—No hi tornis, que'l bon Jesuset no ho vol, Ara vina, t'agensaré.

Aixamplava els braços i el nin s'hi llençava jubilosament.

Així passaven el dia. A l'horabaixa sortien amb sos pares i els altres germanets; però en Mateu només volia anar amb na Marieta; i de retorn, ella sola el sabia fer sopar i l'agombolava dins son lletet blan i tou,

Si la son venta—jo l'adormiria...

* * *

A mitjan estiu en Mateu començà a anar dolent. se li trencà la color, i el polps del clotell se li pansí com una corda. I no passava delit de res: i no acceptava les festes de la *mareta*; i no menjava res nat del món.

Quan na Marieta s'en adonà reflexivament, tengué un gran sobressalt. Però l'idea de *separació definitiva*, encara no cabia dins la imaginació tendria de la nina; i agullonada més pel desig de les carícies del menut, que per la temensa de sa mort, desplegà amplament sos instints amorosos i condensà ses energies sobre aquella vida tremolant al buf glassat de la mort. Ull atent i orella alerta concentrava potències i sentits sobre la persona del metge, com si volgués escutar ses intencions, com si pretengués pillar-li al vol el diagnòstic, per complir amb suma perfecció ses prescripcions i donar les la màxima eficàcia.

La nina creixia i se superava en l'esment del malaltet.

—Ala, estimadet meu un glopet de medicina. I el nin movia el cap dolorosament.

—*Maueta*, no!

Feia una pena! La *maueta* en defallia, però reprenia coratge i se feia tota insinuant i dolça.

—Sí veiet, sí; i demà estaràs bo... i anirem a la muntanyeta.

L'afany incessant li ocasionava una sobreexcitació calma d'energies teses, contretes pel delit dolorós de servir l'amadet, de desteixinar-se, d'infiltrar-li la sanitat amb el propi sacrifici,

Ara no li llevia, a la nina, «mirar lluny»: su baix Génova, Ciutat, més lluny l'horta, ací la mar. Ses obligacions la retenien dins la cambra del defalliment, ran del malaltet, per distreure-lo, de despert, amb agudeses d'enginy maternal, per vel·lar-lo, en durment, amb amor gelosa i pregària intensa.

Arribà la festa del nin. La *mareta* pensava fer-la-hi celebrar sense medicines, just amb llet besades. Després de la visita, el metje conversava amb el pare, i la mare amb singlots compromits abraçà la nina i li ungf el front amb

una besada ardent i muda. Na Marieta intuï la veritat crua.

—El nin se morirà!

Sa veu cruixia, com una corda massa tesa a punt de romper-se. L'idea de la mort la il·luminà de claror sinistre. Li sobrevengué una gran excitació qui l'agitava dolorosament, amb panteix anguniós, ulls lluents i gola eixuta.

A l'horabaixa, dins la rotjor del crepuscle enfebrat sobre la mar blava, l'angelet s'en volà al cel, com un aucellet de llum qui encalça el sol.

Na Marieta llençà un crit:

—Cel meu!

L'espant li copà les ales del cor i es colltorcé com una flor ferida de calabruix.

Quan recobrà estava dins son llet. L'albat ja no hi era. La nina escampà arreu l'esguard ple d'esglai, fins que'l detengué sobre una jugueta del finat.

I una onada de pena líquida li inflà'l pit, i esclatà en llàgrimes benfactores.

Romania iniciada en els misteris del dolor. Ja era dona.

SALVADOR GALMÉS.

ASSOCIACIÓ PER LA CULTURA DE MALLORCA

En la junta general ordinària celebrada el dia 24 prop passat en el seu estatge social, fou nomenada la següent Junta directiva:

President.	Emili Darder.
Vis President.	Arnest Mestre.
Secretari.	Francesc de S. Aguiló.
Vis-Secretari	Antonia Torrens de Pomar.
Comptador.	Julià Oliver.
Tresorer	Antoni Jimenez.
Bibliotecari.	Guillem Roca.
Vocal 1 ^{er}	Evir Sans.
» 2. ^{on}	Guillem Forteza.
» 3. ^{er}	Antoni Pons.
» 4. ^{uart}	Josep Rosselló.

Que les sia enhorabona per treballar per l'enaltiment de la Pàtria.

Remercio a Déu l'haverme donat un esperit lleuger que fàcilment s'enlaira.

† NOSTROS AMICS DIFUNTS

Dimecres passat morí l'Amon Miquel Coll, de can Barona, a la edat de 65 anys, després de rebuts els Sagraments.

Era un homo de bona fè, d'aquells que no han tengut, ni s'han creat inimics pel seu caràcter bondadós.

La gentada que ha assistit a son enterro i funeral ha constituït una manifestació de condol, an el qual nos associam, donant el pesabé a sa família i pregant per l'etern descans del difunt.

En son casal de Campanet, a on era a passar una temporada, ha mort don Lloaxim Gelabert i Bennassar fill de la desmembrada família de can Vich.

Amb dolorós planyament donam el condol a sos parents per aquesta altra sensible pèrdua, que ve aumentar el dol encara fresc de don Lloaxim (pare) i don Mateu.

Que Deu los tenga a tots tres an el Cel

No fa molt que morí la Madona d'un'altra família amiga nostra, donya Margalida Jaume Bonafé de can Marròn.

Acompanyam a sa família en son sentiment per la pèrdua de sa bona i virtuosa Mare, que Deu haja acullida a la seva santa Glòria.

Vida Municipal

—Nostro Batle rebè dia 31 de Janer el següent telegrama:

«Madrid 30 a las 20.—Jefe Superior Palacio a Alcalde. Inca.—Su Magestad agradece vivamente los sentimientos de adhesión expresados».

—Damunt la "Gaceta de Madrid,, s'ha anunciat la plaça d'interventor dels fondos de l'Ajuntament d'Inca.

—A la casa Consistorial està de manifest un pressupost extraordinari per efectes de reclamació.

AYUNTAMIENTO DE INCA

No habiéndose producido reclamación al acuerdo del Ayuntamiento de esta ciudad de sacar a pública subasta los servicios para la cobranza ejecutiva, de las contribuciones, arbitrios, derechos y tasas no subas-

tados, se anuncia por el presente que la subasta tendrá lugar en esta Casa Consistorial, el día seis del próximo mes de Marzo a las ocho de la noche, por medio de pliegos cerrados, que deberán ser presentados durante media hora.

El tipo de subasta se regulará por el tanto por ciento del premio de cobranza, no pudiendo rebasar las proposiciones el tres por ciento, adjudicándose a quien la ofrezca por menor tipo, y caso de haber dos iguales se procederá a licitación por pujas a la llana durante quince minutos, adjudicándose al menor postor, y caso de subsistir la igualdad, se decidirá por sorteo.

Las proposiciones habrán de presentarse arregladamente al modelo que se inserta al final, acompañadas de la cédula personal y talón de Depósito provisional de doscientas cincuenta pesetas; al que le fuere adjudicada, deberá prestar la fianza definitiva de mil pesetas. La contrata será por tres años.

Modelo de proposición

D. N. N. N. vecino de..... domiciliado en..... con cédula personal de..... clase n.º..... que exhibe, enterado del pliego de condiciones de subasta de los servicios de la cobranza ejecutiva de las contribuciones, derechos, y tasas que el Ayuntamiento lleva por administración, me comprometo a verificar dicho servicio, durante los tres años de duración de la contrata por el..... por ciento de los valores que me fueron entregados y presentar la liquidación en los plazos que en las condiciones se estipulan, (fecha y firma todo en letras).

Inca 30 de Enero de mil novecientos veinte y cinco.—El Alcalde, Miguel Pujadas.—P. A. del A. P.—José Siquier.

NUESTRA NOVELA

Publicació Semanal

Núm. 3 —El Mejor Maestro por Pablo Sáenz de Parés.

Núm. 4.—El toque de Perdidos por Victor Espinós.

Núm. 4.—La Primera Novia por Curro Vargas.

Véndese en el establecimiento de Ca-Nostra a 25 céntimos ejemplar.

Amb censura eclesiàstica. Zip. Durán.-Inca.